

DOLENJSKE NOVICE

INFORMATIVEN IN GOSPODARSKI MESEČNIK ZA DOLENJSKO

Časopis izhaja ob začetku vsakega meseca • Cena posamezni številki 1.75 • Naročnina 1/4 letno 5.—, 1/2 letno 10.—, celoletno 20.— din

Leto I.

Novo mesto, 26. februarja 1940

Štev. 4 a

Nezaslišan udarec

bodočemu tujsko-prometnemu razvoju dolenske metropole

Najlepši še nezazidan prostor v Novem mestu prodan!

Del kostanjevega parka nasproti Kettejevemu parku prodala novomeška občina kot gradbeno parcelo. Prodano po ceni, po kakršni se prodajajo zemljišča na periferiji mesta. Neprecenljiva gospodarska škoda.

Dne 30. I. je bila seja novomeškega občinskega odbora. V točki 20. dnevnega reda je bilo: Sklepanje o prošnji Zadruga drž. nameščencev za prodajo občinskega zemljišča.

Zadeva se je obravnavala v tajni seji. Glasovalo se je tajno po listkih. Po seji je bil razglašen sklep, da je občinski odbor z 12 glasovi proti 8 sklenil prodati Nabavljalni zadrugi drž. nameščencev v Novem mestu 1500 m² zemljišča kot gradbeno parcelo za zgradbo poslovnih prostorov in prodajaln omenjene zadruga, in to na prostoru nasproti novemu parku, kjer je kostanjev drevored.

Ko se je o tem sklepu razvedelo po mestu, meščani kar

niso hoteli verjeti, da je to resnica. Presenečenje je bilo vsesplošno in javnost je mišljenja, da nadzorna oblast sklepa, s katerim se zemljišče, ki je za bodoči razvoj mesta neprecenljive vrednosti, odtuji od mestne imovine, ne bo odobrilo. Občinski odbor je namreč sklenil prodati kvadratni meter po bagatelni ceni, torej po ceni, ki se danes plačuje za zemljišče v oddaljenih predmestnih krajih.

Da more prodaja, sklenjena po občinskem odboru, postati dokončno pravoveljavna, je potrebna po povoljni izjavi bana odobritev ministra za finance sporazumno z ministrom za notranje zadeve.

„Dolenjske Novice“, ki so informativen in gospodarski list za Dolenjsko, smatrajo za potrebno, da v tej nad vse važni in za komunalne interese Novega mesta dalekosežni zadevi vsestransko informirajo javnost. Mislimo, da storimo svojo dolžnost kot kronisti, ako posvetimo goraj omenjenemu sklepu občinskega odbora vso pozornost in prikažemo, kakšne morejo biti njega posledice.

Kot smo mogli izvedeti, so bile proti sklepu o prodaji zadevnega občinskega zemljišča vložene številne pritožbe na nadzorno oblast. Da bo široka javnost obveščena, navajamo vsebimo nekaterih od teh pritožb v celoti ali v izvlečku. Prva teh pritožb se glasi:

„Okrajnemu glavarstvu
v Novem mestu

Občinska uprava, odnosno odbor mestne občine v Novem mestu je na svoji seji dne 30. I. 1940 sklenil, da odproda Nabavljalni zadrugi drž. nameščencev v Novem mestu del trav-

niške parcele ob mestnem parku štev. 249 k. o. Novo mesto v izmeri 1500 m² po ceni din 40.— za m² v svrhu, da si navedena zadruga sezida na tem prostoru stavbo, v kateri bo imela trgovino in skladišča ter menda tudi stanovanja. Ta sklep je bil nabit na občinski deski dne 7. II. 1940.

Proti temu sklepu vlagamo spodaj podpisani meščani in davkoplačevalci, pristojni v občino Novo mesto

PRITOŽBO

na okrajno glavarstvo v Novem mestu v zakonitem roku, ki jo utemeljujemo sledeče:

Splošno znano je nam vsem meščanom, zlasti pa nam davkoplačevalcem, da je mestna občina v precejšnjih dolgovih, radi česar je tedaj sveta dolžnost tistih, ki imajo upravo občinskega premoženja v svojih rokah za omejen čas, da si z vsemi močmi prizadevajo, da ne odtujijo kaj občinskega premoženja, zlasti pa da ga ne odtujijo po prenizki ceni. Prav tako je splošno znano in mora biti torej posebno dobro znano

vsem občinskim odbornikom, da Novo mesto nima še urejenega parka in da je prostor, ki ga je občinski odbor sedaj prodal omenjeni zadrugi, namenjen za mestni park in da je zlasti univerzitetni profesor Plečnik o priliki svojega tozadevnega obiska v Novem mestu, da poda svoje mnenje in nasvete zaradi ureditve parka izrecno izjavil, da predmetni prostor ne sme biti pod nobenim pogojem zazidan in da bi bil smrtni greh, če bi mestna občina ta prostor porabila za kaj drugega, kakor za ureditev in razširitev dosedanjega parka.

To naziranje tudi splošno vlada med meščanstvom in je radi izpodbijalnega sklepa nastopilo med meščanstvom veliko ogorčenje, ker je neodpušljivo, da je občinski odbor prodal ta — za park namenjeni in rezervirani prostor — za stavbo.

Če bi res kdo na tem mestu zazidal zemljišče, potem bi za vse večne čase popolnoma pokvaril ta del mesta in bi onemogočil ureditev parka v smislu nasvetov gospoda univerzitetnega pro-

fesorja Plečnika, s čemur bi nastala za Novo mesto in njegov procvit nenadomestljiva škoda.

Upoštevatí je namreč treba, da Novo mesto kot metropola Dolenjske nima niti razvite industrije niti trgovine v večjem obsegu in da tako rekoč vegetira, radi česar leži njen napredek in procvit edinole v tujskem prometu, kar je tudi splošno znano vsem merodajnim faktorjem. Gledati je torej treba že iz eksistenčnih razlogov novomeškega prebivalstva, da se stori vse, kar je v zvezi za tujski promet potrebno, in v to svrhu je poleg nekaj drugih važnih stvari — kot zgraditev modernega kopaljšča in premestitev sejmišča — predvsem ureditev in razširitev parka. Brez primerne in zadosti velikega mestnega parka si ni mogoče zamišljati, da bodo tujci res prihajali k nam, pa čeprav bo kopaljšče enkrat dograjeno in sejmišče prestavljeno, kar vse čaka že celo vrsto let na uresničenje, pa se ne najde občinska uprava, ki bi tu napravila potreben red, od česar bi celo mesto imelo velik dobiček.

Sedaj pa hočeta sedanji občinski odbor in uprava napraviti še nadaljno neodpustljivo napako in najlepši prostor tik poleg dosedanjega parka, kjer se ljudje odpočivajo in uživajo naravo, prodati za **bagatelno** ceno — dasi sama krvavo potrebuje denar in je dolžna gledati na vsak dinar — v svrhu zazidave, da s tem zapre popolnoma najlepši razgled proti Krki, onemogoči izgraditev in ureditev parka ter poleg dosedanjega parka pusti zgraditi stavbo, ki bo služila trgovini in skladišču. Kako bo to izgledalo in kakšna škoda bo to za dosedanji park in s tem za Novo mesto in njegov napredek, si lahko vsak sam predoči, če ima le količkaj smisla za naravo, za mir in za svrhu, v katero so parki napravljeni.

Druga mesta skrbijo za to, da poleg parka ni nobenih takih naprav, ki bi motile mir parka, pri nas pa ne samo, da bi se grešilo že več kakor dosti, se hoče sedaj še onemogočiti, da bo park tak, kakor bi moral biti po naravnih zakonih in potrebi prebivalstva in po zamisli strokovnjakov, katerim ni v ničemer mogoče oporekati.

Pa upoštevati je treba še eno, kar očividno gospodje občinski očetje niso imeli pred očmi: Čim bi ta sklep obveljal, potem bi si tudi zasebniki privoščili to, kar si skuša privoščiti Nabavljalna zadruga drž. nameščencev, namreč: Da bodo hoteli na tem mestu zidati hiše in prišlo bo do tega, da bo ves ta prostor zazidan, občina pa bo od tega imela prav malo dobička, ker je to naravnost **neprecenljivo zemljišče**, a ona ga prodaja naravnost **pod ceno**. Tudi so prezrli občinski odborniki, da končno niti nima pravega smisla, da bi Nabavljalna zadruga zidala na tem mestu hišo za

trgovino. To ni niti primeren prostor za trgovino drž. nameščencev in ta del mesta prav gotovo ni določen za kaj takega.

Iz gornjih razlogov je torej razvidno, da je izpodbijani sklep za Novo mesto, za novomeško prebivalstvo, za razvoj Novega mesta kot tujsko-prometnega centra Dolenjske sploh nad vse škodljiv. Končno pa je kv. meter tega zemljišča **vreden najmanj po din 150** — in je naravnost neodpustljivo, kako je mogel občinski odbor prodati kv. meter po din 40 —, ko se danes plačuje po tej ceni že kv. meter zemljišča n. pr. „v koloniji“ v spodnjih legah. Če ne bi noben drug razlog držal in če bi vse gornje utemeljene razloge, ki odločno govore proti prodaji, **upoštevali zgolj iz edinega fiskalnega razloga mestne občine in Novega mesta**, potem nadzorna oblast ne sme potrditi izpodbijalnega sklepa, ker je v velikaško materialno škodo Novega mesta in mestne občine, ki je poleg tega še silno zadolžena in bi torej morala — če že misli, da sme prodajati najlepše in najdragocenejše zemljišče, ki ga še ima — gledati vsaj na to, da ga proda po taki ceni, kakršne je zemljišče vredno, ne pa pod ceno.

Pritožba je torej utemeljena, radi česar podpisani, v občino Novo mesto pristojni občani in davkoplačevalci

predlagamo,

da okrajno glavarstvo v Novem mestu naši pritožbi ugodi in izpodbijalni sklep razveljavi.

Novo mesto, dne 15. februarja 1940.

(Sledi več strani lastnoročnih podpisov občanov-davkoplačevalcev.)

Vsebina neke druge **izmed številnih pritožb** in ki zopet razsvetljuje dalekosežno važnost tega vsekakor ne dovolj premišljenega, kar na hitro roko donešenega sklepa novomeškega občinskega odbora in radi katerega se davkoplačujoča javnost zaskrbljeno vprašuje „*Quo vadis?*“ in „*Quosque tandem?*“ **po tej poti gospodje občinski očetje, ko veste, da vam je bila do gotovega števila volivcev poverjena v skrb občinska imovina — za katero je že v tradiciji, da se je na njo vedno gledalo z vso dolžno skrbnostjo in ljubeznijo — le za prehodno dobo, glasi:**

„P. n. Sresko načelsto, Novo mesto. Na občinski deski novomeške občine se od 7. II. 1940, pod št. 536/40 nahaja razglas, s katerim se javnosti razglša sklep obč. odbora, da je isti na seji dne 3. I. 1940, sklenil z večino glasov, proti 8 glasovom, da se parcelna št. 249 k. o. Novo mesto proda kot stavbni prostor Nabavljalni zadrugi drž. nameščencev v Novem mestu in sicer 1500 m² po din 40 — za 1 m². Ta prostor se ima zazidati do 31. XII. 1944.

Proti temu sklepu je dopustna pritožba na Sresko načelstvo v Novem mestu, pravilno kolekovana v 15 dneh od dneva uradnega razglasa z dne 7. februarja 1940.

Ta sklep občinskega odbora glede prodaje gori označene stavbne parcele je med davkoplačevalci Novega mesta povzročil splošno ogorčenje in protest, da se proda ta najugodnejši stavbni prostor po neprimerno nizki ceni za **din 40 — kv. m**, kateri je radi ugodne lege v centru Novega mesta **vreden najmanj 150 — din za kv. m**, kateri leži ob javnem parku, radi česar bo njegova vrednost tem bolj rasla.

Zelo umesten je tudi predlog univerzitetnega profesorja g. Plečnika, da naj se ta prostor ne zazida, da ostane obstoječemu parku kot pljuča za pristop južnega zraka, ter on smatra kot primerno, da se ves ta prostor uporabi v podaljšanje že obstoječega parka, kateri sedaj služi za živinsko sejmišče.

Če tudi se ne bi uresničil predlog profesorja Plečnika, da bi bila občina primorana radi financijelnih razmer razprodati ta prostor, naj se ponudi v nakup seveda proti pravi ceni v prvi vrsti Poštnoprometnemu ministrstvu, da isto na tem prostoru postavi prepotrebno poštno poslopje, da isto ostane v sredini Novega mesta, ker bolj primerne stavbne prostora ni, razen na periferiji izven centra Novega mesta.

Mestna občina naj uvideva, da so njeni uradni prostori že za sedanje razmere pretesni in da bo morala v doglednem času odpovedati Mestni hranilnici sedanje prostore.

Kje naj bi bilo dobiti bolj primeren stavbni prostor, kakor na parc. št. 249 z imponantno, reprezentančno stavbo, ki bi povzdignila tudi javni park do svoje veljave, če se že misli spremeniti regulac. načrt in ta prostor zazidati.

Uprava Mestne hranilnice je na to idejo reflektirala že pred 8 leti, to je pred nastalo gospodarsko krizo. Povsem je tudi umestno, da Mestna hranilnica vloži svoje razpoložljive rezerve v realno posest, da si s tem poveča zaupanje pri vlagateljih, ob enem pa zmanjša občini pupilarno garancijo.

Sedanji kupec te parcele Nabavljalna zadruga drž. nameščencev ima svoje prostore že itak v **lastni hiši**, in to v sredini mesta, ki povsem zadostuje potrebam, dokaz temu to, da ima v najem oddane prostore nad pritličjem.

Nabavljalna zadruga je prosta vseh davkov, obenem tudi občinskih doklad, torej bi bil zazidani prostor za mestno občinsko blagajno za vedno **mrtev**. Medtem, ko bi vsaka druga stavba bila novi vir dohodkov mestni občini, kar je povsem umestno, da se to tudi upošteva z ozirom na izredno slabo finančno stanje mestne občine.

Skrajni čas je, da mestna občinska uprava posveti največjo pozornost gospodarstvu občinske imovine, kajti

vsi drugi viri so za dolgo dobo izčrpani vsled površnega gospodarstva, na primer „Mestna hosta“, katera bi lahko bila vir dohodkov, če bi bila pod nadzorstvom umnega gospodarstva.

Da se prepereči v sedanjih razmerah razprodaja občinske imovine, to pa še po neprimerno nizki ceni, kar tudi ne služi v splošno javno korist,

v l a g a m

proti navedenemu sklepu občinskega odbora pritožbo, ter predlagam, da okrajno glavarstvo v Novem mestu izpodbijani sklep razveljavi iz gori navedenih razlogov.

Sledi podpis vlagatelja pritožbe.

Da si bo javnost mogla ustvariti še bolj jasno sodbo in kaj vse še iz drugih razlogov postavlja ogorčenje vzbujajoči sklep občinskega odbora pred preizkušnjo ali more obstati v veljavi, navajamo v izvlečku vsebino še ene pritožbe, ki se glasi:

„P. n. Okrajnemu glavarstvu v Novem mestu . . . Omenjeni sklep je bil izvešen na občinski deski dne 7. t. m. z navedbo, da je proti njemu dopustna pritožba na Sresko načelstvo v 15 dneh od dneva razglasitve. Proti temu sklepu občinskega odbora vlagam podpisani član in davkoplačevalec

p r i t o ž b o i n u g o v o r,

ki jo pojasnujem in utemeljujem sledeče:

Kot mi je znano velja za občino novomeško regulacijski načrt, ki je odobren od kr. banske uprave Dravske banovine, kateri pa ne predvideva parcelacije zadevnega zemljišča nasproti novega parka.

Vsled tega tudi ne obstoji sklep občinskega odbora, ki bi bil oz. imel pravico sklepati o parcelaciji tega zemljišča.

Na omenjenem zemljišču, ki je po veljavnem tržnem redu določen kot sejmišče in ki v ta namen se vrše živinski sejmi. „Red za letne sejme in tržne dni v Rudolfovem“ sestavljen po mestnem odboru v seji z dne 19. decembra 1902, potrjen po c. kr. deželni vladi za Kranjsko v Ljubljani, ki je še sedaj veljaven določa pod § 6, točka 7, sledeče: „Živinsko sejmišče za pokopališčem, parcele št. 249, 283/1, 270, 267, 268 in 265, katastralne občine Rudolfovo za konje in govedo . . .“

„Menim, da tudi vsled tega sklep občinskega odbora nasprotuje veljavnim zakonom in zakonitim odredbam oblasti in da sklepanje o prodaji tega zemljišča ni bilo dopustno vse dotlej in dokler ga nadzorna oblast, ki je v tem slučaju Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani, ne odobri v poedinostih ali celoti. Dalje dokler občinski odbor ne sklene prestaviti na tem zemljišču določene in vršče se živinske sejme za govedo in konje na drug za to primeren prostor, seveda po predhodnem

in po nadzorni oblasti odobrenem sklepu oz. tržnem redu, ter dokler na to izvršeni komisijski ogledi na novo določenem prostoru za živinske sejme za govedo in konje ne bi bili izvršeni in izdani občini dovoljenje za vporabo istega, po pristojni upravni oblasti . . . V dokaz, da je občina oz. nje sedanjí odbor in uprava zastopala vedno doslej mnenje, da na odprodajo zadevnega zemljišča ni niti misliti, je med drugim: Da je svoječasnó povabila v Novo mesto priznanega strokovnjaka za regulacijske načrte, estetsko ureditev mest in krajev ter za urbanizacijo, vseučeliškega profesorja arhitekta Plečnika iz Ljubljane, da na licu mesta pregleda teren, da nasvete in svoja mnenja glede na bodočo ureditev Novega mesta. Omenjeni gospod, ki je priznana kapaciteta in po katerega načrtih in nasvetih so postopala razna mesta v Sloveniji in predvsem mesto Ljubljana v zadnjih desetletjih, se je povabilu odzval in prišel v Novo mesto. In ravno glede zemljišča, na katerem je parcela, ki je bilo sklenjeno odprodati jo, se kot sem mogel izvedeti izrazil v tem smislu, da bi bila največja napaka, ki jo je mogoče storiti to, da bi se dovolilo zazidati ta svet in da bi bil to „smrten greh“, ki bi pokvaril vso lepoto Novega mesta. Nadalje, da bi bilo potrebno prostor preko te parcele podaljšati v naraven park do obale reke Krke, kar je za splošni in posebno še, ker je Novo mesto po zgraditvi novega kopališča predestinirano za bodoče prometno letovišče, ki more biti za gospodarski razvoj Novega mesta in njega blagostanja neprecenljive vrednosti in važnosti.

Tega mnenja so tudi drugi strokovnjaki — novomeški rojaki arhitekti, urbanisti in tujsko-prometni činitelji, kot na pr. ing. arh. Mušič Marijan, akad. slikar Božidar Jakac itd.

Po mojem mnenju deli to mišljenje vsaj 90% občanov — davkoplačevalcev, ki pa predstavljajo najmanj 95% davčne moči na področju občine novomeške.

Za odprodajo obč. zemljišča v sredini mesta in na prometnem kraju so bile v zadnjih letih vložene na občino razne prošnje. Tako n. pr. s strani polkovnega orožniškega poveljstva v Ljubljani, Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani, vse pa so bile kot samoposebi umevno odklonjene, ker tak prostor kot bi ustrezal zaprosnikom in ki je last občine, se more smatrati le prostor nasproti novega parka. Bile so vložene tudi prošnje loco interesentov kot n. pr. prošnja Obrtnega društva za Novo mesto in okolico v Novem mestu, s katero je dne 28. III. 1939 prosilo za dodelitev zadevnega prostora kot stavbišča za zgradbo Obrtno-trgovskega doma, kateri naj bi imel tudi razstavne prostore za obrtne, trgovske in industrijske razstave

za Dolenjsko v Novem mestu, kateri bi po vsebini prošnje bil središče vseh obrtniških organizacij in združenj, ter Združenja trgovcev za okraj novomeški in kateremu bi bila prigrajena dvorana za prireditve.

Ker pa na zazidanje tega prostora niti ni bilo misliti je tudi ta prosilec prejel prošnjo zavrnjeno in glasi v prepisu rešitev doslovno: „L. S. 0/1462. 15. IV. 1939. P. tit. Obrtno društvo v Novem mestu. Na prošnjo z dne 28. III. t. l. sporoča predsedstvo občine, da zemljišča v parku ne more dati za zgradbo Obrtnega doma na razpolago, ker je prostor določen po zamisli arhitekta Plečnika za park, in so nastale kritike že itak zaradi določitve prostora za Higijenski zavod. Občina pa bi bila pripravljena dati prostor na katerem drugem kraju, za kar naj društvo stavi svoj predlog. L. S. Dr. Marijan Polenšek, župan, Franc Avsec, tajnik, oba l. r.“ Sklep občinskega odbora je bil, da se odproda prostor v izmeri 1500 kv. m po ceni din 40— za kv. m. Nesporno pa je, da ima ta prostor že danes za občino neprecenljivo vrednost, da je edino nezazidano zemljišče na vsem področju občine, ki leži sredi mesta. Znano je, da se danes po ceni 40 din za kv. m prodajajo parcele ležeče na skrajni periferiji mesta proti Šmihelu, proti Ločni, proti Bršlinu itd. in da jih niti ni dobiti v nakup po tej ceni. Navedem naj, da je približno to ceno plačala Generalna direkcija državnih železnic že lansko leto za neko parcelo, ki je bila razlaščena in da ta parcela leži cca 1 km oddaljena od središča Novega mesta ob meji šmihelstopiške občine. Dalje, da je novomeška občina pri neki razlastitvi v preteklem letu za prostor, ki po obstoječem regulacijskem načrtu nikoli ne bi mogel biti gradbena parcela in preko katerega je predvidena razširitev ceste (ulice) sama morala plačati po din 60— za kv. m. Tako plačani prostor določen za javne svrhe, primerjati s ceno oz. vrednostjo prostora, prodanega Nabavljalni zadrugi drž. uslužbencev, bi pač cenilec cenil na desetkratno vrednost.

Ko je javnost zvedela za izpodbijani sklep obč. odbora, so se čuli od interesentov za odprodano zemljišče pogovori, iz katerih je bilo sklepati, da bi ta prostor plačali že danes z večkratno kupno ceno, kot pa je bila ona, po kateri je sklenil odprodati obč. odbor zadevni svet.

Menim, da vsled bagatelne cene, po kateri je bil svet odprodan in ker ne predstavlja stvarne vrednosti zemljišča, odločba obč. odbora nasprotuje veljavnim zakonom in zakonitim predpisom tudi glede določbe vsebovane v § 92 sedaj veljavnega Zakona o občinah z dne 14. marca 1933, kateri glasi (odstavek 1):

„Osnovna imovina občine, to je nepremičnine in osnovna glavica, se

mora ohraniti neokrnjena in se ne sme odsvojiti. Odsvojitve posameznih delov osnovne imovine je praviloma dopuščena le proti povračilu njih vrednosti. To povračilo preide v sestav občinske imovine. **Izjeme od tega** so dopuščene le v občekoristne namene in za napredek občin z odobritvijo po § 81.

Ker je bilo zemljišče odprodano v predmetnem slučaju zasebni juridični osebi, katera že ima svojo lastno, potrebam odgovarjajočo zgradbo, katera je oproščena davkov in analogno občinskih doklad, bi zgradba in poslovanje, ki bi se v njej vršilo ne donášalo občini koristi in ne bi krepilo občinskih financ. Kakšni drugi občekoristni nameni pa ne obstojajo in jih ni ugotoviti.

Pa tudi iz sledečih razlogov je cena po kateri je sklenil zemljišče odprodati obč. odbor v škodo občini, ker zmanjšuje nje osnovno imovino: Občina ima še nad 3 milijone dolga na šolskem posloju, škropilni avto še danes, ko je že v veliki meri izrabljen ni plačan oz. posojilo zanj pri Mestni hranilnici še ni plačano in je dolga še circa 230.000 dinarjev, preteklo leto je najela občina še novo posojilo za elektrifikacijo pri Drž. hipotekarni banki v znesku 1 milijona dinarjev, kateri ima zastavljeno skoraj vso nepremično posest in davčno moč. Predno ti dolgovi niso plačani, bi bilo gospodarsko nepopravljivo in v škodo vseh davkoplačevalcev vsako tudi najmanjše odtujevanje občinske imovine, posebno pa v slučajih kot je predmetna odprodaja, ki ni ne nujna, ne potrebna in ki ne more predstavljati občekoristne svrhe.

Vrednost sveta ob novem parku more ilustrirati tudi sledeči slučaj: Leta 1936 je potrebovala občina za ureditev novega parka majhen kos zemljišča nasproti okrajnemu glavarstvu, oziroma poleg starega pokopališča, kateri je bil v zasebni posesti. Zato ga je morala odkupiti od lastnika in plačati za ta mal kos zemljišča vsoto 27.000 din. Če upoštevamo, da je leta 1936 in v takratnih razmerah občina priznala dotičnemu koščku zemlje toliko vrednost, ko je takrat bila cena vsem zemljiščem na področju občine za $\frac{2}{3}$ manjša od današnje — kako more opravičiti občanom — davkoplačevalcem odtujitev in odprodajo javne imovine po ceni, ki je bagatelna, kupcu skoraj podarjena.

Pri sklepanju obč. odbora o odprodaji zemljišča je glasovalo proti temu, da se zemljišče odproda in zazida 8 odbornikov, za pa 12 odbornikov. Zdi se mi, da onih 8 odbornikov, ki so glasovali proti, predstavlja po poklicih, ki jim pripadajo in katere zastopajo v obč. odboru 75 % davčne osnove in moči, napram 25 % onih 12 odbornikov, ki so glasovali za, in da stanovi, katerim pripada 8 proti glasujočih odbornikov in katere stanove med občani ti zastopajo, predstavlja 95 % davčne

osnove in moči v Novem mestu, 12 odbornikov pa, ki so glasovali za, zastopa le stanove, ki predstavljajo ostalih 5 % davčne osnove in moči. Nadalje menim, da je vseh 8 proti glasujočih odbornikov avtohtoni element, od 12 za glasujočih pa večina, kateri so pred nedavnim prišli v Novo mesto in kateri bodo morda le začasno tu in ki niso v ničemer navezani na Novo mesto, kot je to slučaj za avtohtoni element.

Morda bo kdaj v bodočnosti občina krvavo potrebovala ta prostor sama in na to se ni oziral obč. odbor.

Kdor količkaj pozna razmere v Novem mestu, še ni doživel tolike solidarnosti novomeških občanov, brez razlike katerega stanu in poklica so, ne glede kateremu svetovnemu nazoru pripadajo in ne glede kako so politično orientirani.

V vprašanju, da naj se prostor poleg parka ne zazida, da mora ostati prost in v posesti mestne občine, so vsi edini, delavci, obrtniki, uradniki, upokojenci, hišni posestniki, mladina, športniki, kulturni delavci in ostali obojega spola.

Resnici na ljubo je treba priznati, da je tudi nekaj izjem, kar je pravilo, bilo bi nemogoče, da se ne bi našli tudi ljudje, ki jim blagodat, procvit, napredek in skrb za bodoče lepo Novo mesto, za njega tujsko-prometni razvoj ni mar, ki so zagrenjeni, ki so indiferentni . . .

Hvala Bogu pa je takih le malo, nekaj ducatov morda, a kaj to pomeni nasproti strnjnemu javnemu mnenju, katerega glas je močan in silen tako, da malenkostnih izjem ni niti zaslediti.

Zanimivo pa je tudi, da številni odlični, stari in izkušeni zadružniki so v tej zadevi na strani ostale javnosti in zbirajo kot se sliši, svoje vrste, da ob primernem času in na pristojnem forumu glasno in jasno povedo svoje mnenje in zavzamejo svoje stališče.

S tem končujemo, toda pripominjamo, da kot vestni kronisti še nismo in ne moremo končati.

Mnenje večine uradništva o zazidavi gorenje Loke in novem zadružnem domu

Iz časopisja, ki zadnje čase z veliko vneto razpravlja o sklepu občinskega odbora smo šele izvedeli, da namerava naša nabavljalna zadruga postaviti v mestnem parku nov dom. Iz nedeljkega „Slovenca“ pa šele zaznamo, da bo to izredno lepa in nadvse reprezentativna zgradba, ki bo parku in okolici v okras, mestu pa v ponos. Smo člani zadrugarji, od katerih večina se že od njenega postanka sem zanima za vsako tudi najmanjše delovanje naše zadruge, pa smo za to namero mogli zvedeti šele iz časopisja.

Kdo in koliko zadrugarjev je moglo misliti ali kdajkoli sklepati o tem, da si bomo poleg obstoječega, zgradili še nov zadružni dom? Kaj ni bil že obstoječi pridobljen z največjimi žrtvami, ki so nas in naše družine sesale dolgo vrsto let?! Čemu nam bo novi dom, ko še v starem neizrabljenem oddajamo večino prostorov v najem? Kje bomo dobili denar za zidavo, ko nimamo razen nedotakljivega malega rezervnega fonda niti krajcarja prihrankov? Kdo bo odplačeval in amortiziral dolg in obresti? Komu se je zahotelo, da nas ubogo uradniško paro na tak način izpostavlja zasmešanju javnosti, češ, da moramo biti le dobro honorirani, če si lahko v samem Novem mestu privoščimo kar dva doma, ko na drugi strani, vedno moledujemo za vse bolj upravičeno povišanje naših prejemkov? Ali je današnji čas sploh primeren za take šale?

Gospodje pri vodstvu, tako se ne dela! Saj je v tem že dobra mera blaznosti! Moramo pač že prevzeti nase tudi breme očitka, da smo in še kakšni profiterji, če si lahko dovolimo tak, povsem nepotreben luksuz! Kar s pravimi imeni na dan! V naši zadrugi ne rabimo prav nikakih

Z ozirom na vse navedeno podpisani član občine novomeške

predlagam,

da okrajno glavarstvo kot nadzorna oblast moji pritožbi in ugovoru UGODI in da izpodbijani sklep razveljavi.

V Novem mestu, 20. II. 1940.

Sledi podpis vlagatelja pritožbe.

Vsebinsko še ostalih vloženih pritožb v današnji številki radi pomanjkanja prostora ne priobčujemo.

mračnih in špekulativnih načrtov, za katere ne bi vedelo prav vse članstvo! Če pa res hočete tako, se nas pač lahko znebite, pa si gradite domove in palače kar sami, saj vas bo dosti, ker se vas je zadnje dni kar na ducate vselilo med nas. Mi pa smo in ostanemo le za čiste račune in ne za kakršnokoli politično slepomišenje. Toliko za danes, medtem ko boste še kaj drugega slišali na občnem zboru!

Zdi se nam, da se je nekomu zahotelo, da bi njegovo ime zablestelo v zgodovini novomeškega uradniškega zadrugarstva, ki smo mu ga prepustili v eksploatacijo zdravega in izgrajenega, za kar smo žrtvovali 20 let trdega dela in velikih žrtev. Naj nas ne smatra za tako bedaste, da bi mogli dovoliti, da bi se ob naših žuljih na novi palači — morda na mramorni plošči — blestel napis „ANNO DOMINI MCD . . . FICIT . . .“, ker bi potem na pročelju morali obenem vklesati še „SOS“ kot klic za rešitev, ko se bomo potapljali sredi — bujnega parka . . .

Zidava nove, uradniške, reprezentativne zadružne „palače“ v Novem mestu, bi mogla biti samo plod — milo rečeno — patološkega stremuštva . . .

Uradnik zadrugar.

Podpirajte „Dolenjske Novice“

Izdaja konzorcij „Dolenjskih Novic“
Odgovorni urednik: Lilija Vekoslav, Novo mesto
Tisk Jugoslovanske tiskarne, podruž. Novo mesto
(Jože Gajeta)